

POSTANOWIENIE

Dnia 15 marca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Karina Marczak

Sędziowie: SO Zbigniew Ciechanowicz (spr.)

SO Marzenna Ernest

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 15 marca 2016 r. w S.

w sprawie z powództwa J. I.

przeciwko (...) spółce akcyjnej w W.

o nakazanie

na skutek zażalenia powoda na postanowienie Sądu Rejonowego Szczecin- Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie z dnia 6 listopada 2015 r., sygn. akt I C 1363/15

postanawia:

- 1. odrzucić zażalenie na punkt 1 zaskarżonego postanowienia,**
- 2. uchylić zaskarżone postanowienie w jego punkcie 2.**

SSO Marzenna Ernest SSO Karina Marczak SSO Zbigniew Ciechanowicz

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 6 listopada 2015 r. Sąd Rejonowy Szczecin- Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie: zezwolił stronie pozwanej na złożenie pisma przygotowawczego z dnia 27 października 2015 r. (pkt 1); stwierdził swoją niewłaściwość i przekazać sprawę według właściwości rzeczowej i miejscowej Sądowi Rejonowemu dla Warszawy – Śródmieścia w Warszawie (pkt 2).

W uzasadnieniu punktu 2 Sąd wyjaśnił, że zgodnie z art. 30 k. p. c. powództwo przeciwko osobie prawnej lub innemu podmiotowi niebędącemu osobą fizyczną wytacza się według miejsca ich siedziby. Sąd dodał, że poza ogólną właściwością sadu istnieje jeszcze właściwość przemieniana. Na taką też właściwość powołał się pełnomocnik powoda w treści pozwu wskazując na regulacje art. 35 k.p.c. zgodnie z którą powództwo o roszczenie z czynu niedozwolonego wytoczyć można przed sąd, w którego okręgu nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę. Odnosząc się do przytoczonego przez powoda uzasadnienia właściwości przemiennej Sąd podkreślił, że pełnomocnik powoda poza odwołaniem się do treści tego przepisu w żaden sposób nie wyjaśnił, dlaczego w jego ocenie w sprawie uzasadniona jest właściwość tutejszego sądu. Sąd wskazał również na niekonsekwencję powoda, który na potrzeby uzasadnienia właściwości sądu odwołuje się do odpowiedzialności deliktową pozwanej, w treść zaś pozwu wprost wskazuje, iż wywodzi swoje roszczenie z odpowiedzialności kontraktowanej. W uzasadnieniu pozwu powód wprost bowiem stwierdził, iż „niniejszym pozwem dochodzi wykonania umowy poprzez uwzględnienie wpłaconych kwot według kursu jaki powinien być zastosowany po wyeliminowaniu z umowy zapisu § 11 ust. 5”, który to zapis w przekonaniu powoda stanowi niedozwolone postanowienie umowne. Uzasadnienie pozwu świadczy zatem o tym, iż

powód wywodzi swoje roszczenie z odpowiedzialności kontraktowej, domagając się wykonania umowy przez pozwaną, nie zaś z odpowiedzialności z tytułu czynu niedozwolonego.

Sąd zauważył nadto, że zgodnie z art. 34 k.p.c. powództwo o zawarcie umowy, ustalenie jej treści, o zmianę umowy oraz o ustalenie istnienia umowy, o jej wykonanie, rozwiązanie lub unieważnienie, a także o odszkodowanie z powodu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy można wytoczyć przed sąd miejsca jej wykonania. W razie wątpliwości miejsce wykonania umowy powinno być stwierdzone dokumentem. Dokonując oceny tej regulacji na gruncie niniejszej sprawy wskazać należy, iż miejscem wykonania umowy w rozumieniu art. 34 k.p.c. nie jest miejsce, gdzie umowa w ogólności miała zostać wykonana, ale miejsce gdzie miała być wykonana konkretna czynność, której wykonania się dochodzi (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 1981, sygn. akt II CZ 87/81). Powód domaga się od pozwanego wykonania umowy poprzez nakazanie pozwanemu przeliczenia pobranych przez niego z rachunku powoda w okresie od 17-11-2010 roku do 30-12-2013 r. pieniędzy na spłatę kredytu hipotecznego dla osób fizycznych (...) waloryzowanego kursem (...) według średniego kursu NBP polskiego złotego do franka szwajcarskiego z każdego dnia spłaty. Nie ulega wątpliwości, iż miejscem wykonania w tej sytuacji umowy tj. dokonania przez pozwaną przeliczenia w sposób żądany pozwem będzie siedziba pozwanego banku.

Reasumując Sąd uznał, że zarówno na gruncie regulacji art. 34 k.p.c. jak i art. 30 k.p.c. właściwym do rozpoznania sprawy powinien być, ze względu na miejsce siedziby pozwanego banku, Sąd Rejonowy dla Warszawy – Śródmieścia w Warszawie. Z tych też względów na podstawie art. 200 § 1 k.p.c. w zw. z art. 202 k.p.c. Sąd orzekł jak na wstępie.

Zażalenie na postanowienie Sądu złożył powód i zaskarżając je w całości wniósł o jego uchylenie. Orzeczeniu zarzucił naruszenie art. 33 k.p.c.

W uzasadnieniu wskazano, że słusznie stwierdza się, że w pozwie powołano właściwość przemienną, jednakże jedną z okoliczności uzasadniających jest właśnie zawarcie umowy w S., jako że powództwo wytoczyć można przed sąd, w którego okręgu znajduje się oddział przedsiębiorcy. Nie ulega wątpliwości, że roszczenie pozostaje w związku z działalnością (...) oddziału pozwanej. Przy tym nie ma znaczenia, wbrew uzasadnieniu postanowienia, czy odpowiedzialność przedsiębiorcy jest deliktowa czy kontraktowa, istotne jedynie, aby roszczenie przeciw niemu kierowane było majątkowe. To powód jest dysponentem roszczenia i wszystkich związanych z nim uprawnień, także tego dotyczącego się właściwości sądu. Jeśli więc słusznie wskazuje przesłanki dla właściwości przemiennej, nie ma znaczenia argumentacja merytoryczna samego żądania a przepisy art. 33 k.p.c. i art. 34 k.p.c. nijak się nie wyłączają, można więc dochodzić przed sądem właściwości oddziału przedsiębiorcy zawarcia umowy, ustalenia jej treści. Dodał, że bez znaczenia jest miejsce wykonania umowy, skoro roszczenie pozostaje w związku z działalnością oddziału przedsiębiorcy w S., zatem zachodzą przesłanki do uznania Sądu Rejonowego Szczecin-P. i Zachód za właściwy do rozpoznania przedmiotowej sprawy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie na punkt 1. postanowienia podlegało odrzuceniu.

W myśl przepisu art. 394 § 1 k.p.c. środek zaskarżenia, jakim jest zażalenie przysługuje tylko na postanowienie sądu I instancji kończące postępowanie w sprawie, a ponadto na postanowienia sądu I instancji i zarządzenia przewodniczącego enumeratywnie wymienione w pkt 1-12 tego przepisu.

Zezwolenie stronie pozwanej na złożenie pisma przygotowawczego nie zawiera się w katalogu rozstrzygnięć znajdującym się w punkcie od 1 - 12 art. 394 § 1 k.p.c. Należy więc odpowiedzieć na pytanie czy tego rodzaju zezwolenie kończy postępowanie w sprawie. Pojęcie „postanowienie kończące postępowanie w sprawie” występujące w Kodeksie postępowania cywilnego niejednokrotnie, jest w doktrynie i judykaturze definiowane w różny sposób, przy zastosowaniu różnych kryteriów, można jednak sumarycznie przyjąć, że chodzi tu o takie postanowienie, które przez uprawomocnienie się trwale zamyka drogę do rozstrzygnięcia sprawy, co do istoty w danej instancji (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 24 listopada 1998 r., III CZP 44/98, OSNC 1999, nr 5, poz. 87, z dnia 31 maja 2000 r., III ZP 1/00, OSNC 2001, nr 1, poz. 1 i z 6 października 2000 r., III CZP 31/00, OSNC 2001, nr 2, poz. 22).

Pojęcie „postanowienie kończące postępowanie w sprawie”, podlega opisowi w opozycji do pojęcia „postanowienie niekończące postępowania w sprawie”. Jest przy tym oczywiste, że użycie przez ustawodawcę dopełnienia „w sprawie” świadczy wyraźnie o zamiarze zwężenia omawianego pojęcia tylko do orzeczeń kończących postępowanie jako całość poddaną pod osąd, z wyłączeniem orzeczeń incydentalnych, ubocznych. Z tych przyczyn trzeba odrzucić wykładnię zmierzającą do uznania za kończące postępowanie w sprawie takich orzeczeń, które zamykają tylko jakiś fragment sprawy lub jej boczny nurt, rozstrzygają kwestię wпадkową albo finalizują postępowanie pomocnicze bądź czynności przygotowawcze (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 października 2006 r., I BU 5/06). Mając to na uwadze należy przyjąć, iż rozstrzygnięcie zawarte w punkcie 1 zaskarżonego postanowienia nie jest orzeczeniem kończącym postępowanie w sprawie, a zatem nie polega zaskarżeniu w drodze zażalenia. Powyższe ustalenie doprowadziło do odrzucenia zażalenia powoda, o czym Sąd Okręgowy orzekł jak w punkcie 1 sentencji, za podstawę rozstrzygnięcia przyjmując przepis art. 370 k.p.c. w zw. z art. 394 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.

W pozostałym zakresie zażalenie okazało się zasadne.

Zgodnie z ogólną regułą dotyczącą właściwości miejscowej powództwo wytacza się przed sąd pierwszej instancji, w którego okręgu pozwany ma miejsce zamieszkania (art. 27 § 1 k.p.c.). Od tak ustalonej właściwości ogólnej istnieje szereg wyjątków, w tym przypadki właściwości przemiennej i wyłącznej. Stosownie do art. 34 k.p.c. powództwo o zawarcie umowy, ustalenie jej treści, o zmianę umowy oraz ustalenie istnienia umowy, o jej wykonanie, rozwiązanie lub unieważnienie, a także o odszkodowanie z powodu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy wytoczyć można przed sąd miejsca jej wykonania. W razie wątpliwości miejsce wykonania umowy powinno być stwierdzone dokumentem. W myśl natomiast art. 35 k.p.c. powództwo o roszczenie z czynu niedozwolonego wytoczyć można przed sąd, w którego okręgu nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę.

W tej sprawie w uzasadnieniu właściwości sądu powód powołał się na treść tego ostatniego przepisu. Niezależnie od tego podkreślił również, że umowa kredytu zawierana była w oddziale pozwanego Banku w S..

Powód w niniejszej sprawie dochodzi nakazania stronie pozwanej przeliczenia pobranych z rachunku bankowego powoda pieniędzy na spłatę kredytu hipotecznego waloryzowanego kursem (...) według średniego kursu NBP polskiego złotego do franka szwajcarskiego z każdego dnia spłaty. Jak uznał Sąd Rejonowy powód poza odwołaniem się do treści art. 35 k.p.c. nie wyjaśnił jednak w żaden sposób dlaczego w jego ocenie w sprawie uzasadniona jest właściwość tutejszego sądu. O odpowiedzialności deliktowej decyduje tymczasem charakter dochodzonego roszczenia. Roszczenie to musi wywodzić się z odpowiedzialności deliktowej. Może ono opierać się na podstawach prawnych określonych w Kodeksie cywilnym (art. 415–449), jak również na podstawach określonych w przepisach szczególnych, jeśli odpowiedzialność za szkody na osobach i w mieniu pozwala się ująć w ramy odpowiedzialności deliktowej. W sprawie niniejszej dla właściwości przemiennej określonej w art. 35 k.p.c. brak uzasadnienia. Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 9 czerwca 2005 r. wydanej w sprawie o sygn. akt III CZP 28/05, stwierdziła wprost, że właściwość przemienna sądu, do którego pozew został wniesiony ma wynikać wprost z okoliczności wskazanych w pozwie. Z pozwu wynika natomiast, że powód roszczenie swoje upatruje z odpowiedzialności kontraktowanej. W uzasadnieniu pozwu powód wprost bowiem stwierdził, iż „niniejszym pozwem dochodzi wykonania umowy poprzez uwzględnienie wpłaconych kwot według kursu jaki powinien być zastosowany po wyeliminowaniu z umowy zapisu § 11 ust. 5”, który to zapis w przekonaniu powoda stanowi niedozwolone postanowienie umowne.

W kontekście twierdzeń pozwu bezprzedmiotowa stała się analiza art. 34 k.p.c. Powód na takową zresztą się nie powoła. Wyraźnie stwierdził natomiast, że umowa kredytu zawierana była w oddziale pozwanego Banku w S.. To stwierdzenie, dla potrzeb określenia właściwości sądu, aktualizowało odpowiedź na pytanie, czy zachodzą – czy też nie przesłanki, o których mowa w art. 33 k.p.c. Przepis ten głosi, że powództwo o roszczenie majątkowe przeciwko przedsiębiorcy można wytoczyć przed sąd, w którego okręgu znajduje się zakład główny lub oddział, jeżeli roszczenie pozostaje w związku z działalnością tego zakładu lub oddziału. Norma ta pozwala więc wnieść pozew przed sąd, w którym znajduje się jednostka organizacyjna pozwanego, mająca za zadanie prowadzenie działalności gospodarczej, jeżeli zgłoszone w nim roszczenie pozostaje w związku z działalnością tej jednostki. Zakład główny stanowi element organizacyjny przedsiębiorstwa, w którym znajdują się organy zarządzające przedsiębiorstwem i w którym to

znajduje się wiodąca działalność prowadzona przez przedsiębiorstwo. Pod pojęciem oddziału kryje się natomiast wyodrębniona i samodzielna organizacyjnie część działalności gospodarczej, wykonywana przez przedsiębiorcę poza siedzibą przedsiębiorcy lub głównym miejscem wykonywania działalności (zakładem głównym). Z krajowego rejestru sądowego (KRS (...)) wynika, że jednostką organizacyjną pozwanego Banku jest między innymi Oddział w S.. Oddział ten prowadzi działalność gospodarczą, a zgłoszone żądanie pozostaje w związku z działalnością Oddziału.

Odnosząc jeszcze należy, że wprowadzając żądanie pozwu dotyczy nakazania przeliczenia pobranych z rachunku bankowego powoda pieniędzy na spłatę kredytu hipotecznego, tym niemniej tej treści roszczenie ma również wymiar majątkowy. W sprawie niewątpliwie dominują bowiem elementy ochrony interesów majątkowych powoda.

Skutkiem tego uznać należy, że strona powodowa miała podstawy do wytoczenia powództwa według siedziby Oddziału pozwanego Banku w S.. Skoro przeciwko bankowi (osobie prawnej), prowadzącemu działalność na obszarze całego kraju, można wytoczyć powództwo o roszczenie majątkowe według siedziby oddziału, z którego działalnością wiąże się dochodzone roszczenie, to nie nasuwa zastrzeżeń zarzut skarżącego, że przekazując sprawę do rozpoznania Sądowi ogólnej właściwości miejscowej (art. 30 k.p.c.), Sąd Rejonowy naruszył dyspozycję art. 33 k.p.c.

Mając na uwadze powyższe należało, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. orzec jak w punkcie 2 sentencji.

SSO Marzena Ernest SSO Karina Marczak SSO Zbigniew Ciechanowicz

Zarządzenia:

1. odnotować i zakreślić,
2. doręczyć pełn. stron,
3. po nadejściu zwrotek akta zwrócić SR.

Dnia 15 marca 2016 r. n